

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор _____ А.В. Васильєв

11 листопада 2019 р.

Введено в дію наказом ректора

№ 0823-І від 11.11.2019 р.

Положення
про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти
в Сумському державному університеті
(Версія 01)

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ОСНОВНІ ВИЗНАЧЕННЯ

1.1 «Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті» (далі – Положення) регламентує умови та порядок інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти всіх форм та рівнів.

1.2 Положення застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, нормативній базі загальнодержавного та внутрішньоуніверситетського рівнів, наказам та розпорядженням відповідних посадових осіб.

1.3 Положення розміщується в електронному Реєстрі основної нормативної бази системи управління якістю діяльності університету, що є складовою його офіційного сайту.

1.4 У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

□ **Особа з особливими освітніми потребами** – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

□ **Здобувач освіти з особливими освітніми потребами** – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту у закладі вищої освіти.

□ **Інклюзивне навчання** – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

□ **Інклюзивна група** – група у закладі вищої освіти, де поряд із іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті	Стор.2
СумДУ		Версія 01

□ **Інклюзивне освітнє середовище** – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

2.1 Основною метою організації інклюзивного навчання в СумДУ є реалізація права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

2.2 Інклюзивне навчання в СумДУ реалізується з використанням особистісно-орієнтованих технологій – форм організації навчального процесу, спрямованих на забезпечення психолого-педагогічних умов для мотивації освітньої діяльності здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами. Зазначені технології реалізуються шляхом варіативності та альтернативності змісту та форм навчання, орієнтованих на врахування індивідуальних особливостей здобувача вищої освіти, його стану здоров'я, особливостей сприйняття навчальної інформації та життєвих цілей для забезпечення умов для активної пізнавальної діяльності, самоконтролю та створення ситуації успіху в навчальній діяльності.

2.3 Право на інклюзивне навчання мають здобувачі освітніх ступенів «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», а саме здобувачі з особливими освітніми потребами нижчезазначених категорій:

- з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарата; хворобами нервової системи;
- затримкою психічного розвитку, інтелектуальними порушеннями, складними порушеннями мовлення (у тому числі з дислексією), іншими складними порушеннями розвитку (у тому числі з розладами спектру аутизму);
- яким встановлено електрокардіо-стимулятор або інший електронний імплантат чи пристрій;
- які мають захворювання, що потребують постійного медичного нагляду, або періодичного здійснення індивідуальних медичних процедур із забезпечення життєдіяльності людини та/або контролю за її станом;
- які проживають на тимчасово окупованій території, або у населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження або у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення;
- які мають статус внутрішньо переміщених та інші категорії, визначені нормативно-правовими актами.

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті	Стор.3
СумДУ		Версія 01

2.4 Інклюзивне навчання здобувачів з особливими освітніми потребами в СумДУ передбачає індивідуальне навчання за індивідуальним графіком в загальних академічних групах або навчання в інклюзивних групах.

2.5 Особливості навчання здобувачів з особливими освітніми потребами у формі індивідуального графіка регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Сумському державному університеті».

2.6 Інклюзивна група створюється за наявності письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами за шаблоном додатку 1 або одного з батьків (інших законних представників) за шаблоном додатку 2. До заяви додається індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб.

2.7 Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається, виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

2.8 Інклюзивна група утворюється наказом ректора за шаблоном додатку 3 і передбачає надання статусу інклюзивної групі, серед здобувачів якої є здобувач (і) з особливими освітніми потребами.

3. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

3.1 На підставі заяви п. 2.8 директор інституту / декан факультету організовує роботу щодо надання здобувачам освіти з особливими освітніми потребами спеціального навчально-реабілітаційного супроводу, що передбачає:

- Навчально-організаційний супровід, який включає:
 - підготовку індивідуального навчального плану здобувача із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсними центрами. Індивідуальний навчальний план може передбачати запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій та адаптацій методів та стратегій навчання, викладання, видів навчальних занять та завдань (заміна лабораторних занять та / або практичних занять на виконання спеціально розроблених кафедрою завдань тощо), поточного і підсумкового оцінювання тощо;
 - підготовку спеціальних індивідуальних завдань, що охоплюють зміст дисциплін навчального плану, із застосуванням оптимальних форм взаємодії здобувача вищої

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті	Стор.4
СумДУ		Версія 01

освіти з викладачем, зокрема дистанційних технологій, електронного та змішаного навчання;

- забезпечення доступності до навчальних приміщень здобувачів освіти з особливими потребами або інклюзивних груп, у яких вони навчаються;

- планування занять у корпусах та навчальних приміщеннях, обладнаних відповідно до державних будівельних норм, правил і стандартів – ДБН В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення»;

- моніторинг виконання індивідуального навчального плану;

- організацію індивідуальних консультацій та контрольних заходів.

- Психолого-педагогічний супровід, що включає надання психологічної та педагогічної допомоги (індивідуальне консультування, психологічна діагностика, психопрофілактична та тренінгова робота тощо) здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу і забезпечується співробітниками Психологічної служби СумДУ.

- Соціальний супровід, що передбачає створення умов для соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, в тому числі надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки таких здобувачів освіти. Соціальний супровід забезпечується співробітниками відділу соціальної роботи зі студентською молоддю СумДУ.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження наказом ректора.

4.2 Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом ректора, або наказом ректора за рішенням вченої ради університету, або відповідного дорадчого органу. У такому ж порядку Положення скасовується.

4.3 Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

РОЗРОБНИК ПОЛОЖЕННЯ:

Начальник НВ

Ю. В. Чорток

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор

В. Д. Карпуша

Начальник ОМУ

В. Б. Юскаєв

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті <i>Додаток 2 – Шаблон Заяви щодо переведення на навчання у інклюзивній групі</i>	Стор.5
СумДУ		Версія 01

*Шаблон за версією 01
Затверджено наказом
№ 0823-1 від 11.11.2019 р.*

УЗГОДЖЕНО

(підпис)

Першому проректору _____

(прізвище та ініціали)

_____ *(ППП-б здобувача вищої освіти)*

Здобувача освітнього ступеню _____

(бакалавра/магістра/доктора філософії)

групи _____

(аббревіатура групи)

ЗАЯВА

щодо переведення на навчання у інклюзивній групі

Прошу Вас перевести мене на навчання у інклюзивній групі у зв'язку з

_____ *(вказати причину¹⁾)*

на період з «_____» _____ 20____ р. по «_____» _____ 20____ р.

З умовами переведення на навчання у інклюзивній групі ознайомлений(а) та згодний(а).

До заяви додаю _____ ²⁾.

«_____» _____ 20____ р.

_____ *(підпис)*

Включити до складу здобувачів академічної групи _____, що має/не має статусу інклюзивної.

_____ *(посада³⁾)*

_____ *(аббревіатура підрозділу)*

_____ *(підпис)*

_____ *(прізвище та ініціали)*

¹⁾ Зазначити «інвалідністю», «неспроможності відвідувати навчальний заклад (за рекомендаціями органів охорони здоров'я та соціального захисту населення)» тощо;

²⁾ Зазначити вид документа, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб (індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю тощо);

³⁾ Зазначити:

- директор інституту (декану факультету) – для здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» денної форми здобуття освіти;
- директор Департаменту по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів – для здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії»;
- директор Центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання – для переведення здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» заочної форми здобуття освіти.

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті <i>Додаток 2 – Шаблон Заяви щодо переведення на навчання у інклюзивній групі</i>	Стор.6
СумДУ		Версія 01

Шаблон за версією 01
Затверджено наказом
№ 0823-1 від 11.11.2019 р.

УЗГОДЖЕНО

(підпис)

Першому проректору _____

(прізвище та ініціали)

(ППП-б одного з батьків (інших законних представників) здобувача вищої освіти)

ЗАЯВА

щодо переведення на навчання у інклюзивній групі

Прошу Вас перевести _____

(ППП-б здобувача вищої освіти)

на навчання у інклюзивній групі у зв'язку з _____

(вказати причину¹⁾)

на період з «_____» _____ 20____ р. по «_____» _____ 20____ р.

З умовами переведення на навчання у інклюзивній групі здобувач ознайомлений(а) та згодний(а).

До заяви додаю _____²⁾.

«_____» _____ 20____ р.

(підпис)

Включити до складу здобувачів академічної групи _____, що має/не має статусу інклюзивної.

(посада³⁾)

(абрєвіатура підрозділу)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

¹⁾ Зазначити «інвалідність», «неспроможності відвідувати навчальний заклад (за рекомендаціями органів охорони здоров'я та соціального захисту населення)» тощо;

²⁾ Зазначити вид документа, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб (індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю тощо);

³⁾ Зазначити:

- директор інституту (декана факультету) – для переведення на індивідуальне навчання за особистісними технологіями здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» денної форми навчання;
- директор Департаменту по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів – для переведення на індивідуальне навчання за особистісними технологіями здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії»;
- директор Центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання – для переведення на індивідуальне навчання за особистісними технологіями здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» заочної форми навчання.

МОН України	Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті <i>Додаток 3 – Шаблон Наказу про створення інклюзивної групи</i>	Стор.7
СумДУ		Версія 01

Шаблон за версією 01
Затверджено наказом
№0823-І від 11.11.2019 р.

Міністерство освіти і науки України
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАКАЗ

від _____ 20__ р. м. Суми № _____.

Про створення інклюзивної групи

Відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті

НАКАЗУЮ:

- Надати статус інклюзивної академічній групі _____.
(аббревіатура групи)
- _____ організувати роботу щодо
(«Директору» або «Декану», аббревіатура підрозділу; або «Завідувачу ВДА»; П.І.Б)
надання здобувачам освіти з особливими освітніми потребами спеціального навчально-реабілітаційного супроводу.
- Контроль за виконанням наказу покласти на першого проректора.
- Начальнику ВДКК зміст наказу довести до зазначених вище осіб.

Підстава: заява здобувача вищої освіти з особливими потребами (або одного з батьків, або іншого законного представника); документи, що підтверджують наявність в особи особливих освітніх потреб (індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю тощо).

Ректор

(прізвище та ініціали)

Проект наказу вносить:

(посада¹⁾) _____
(аббревіатура підрозділу)

(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

¹⁾ Зазначати:

- директора інституту (декана факультету) – для здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» денної форми навчання;
- директора Департаменту по роботі з персоналом та підготовці науково-педагогічних кадрів – для здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії»;
- директора центру заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання – для здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» заочної форми навчання.